

СЭКП-нің XX съездинин материалдарын өөренип турар

Чаа-Хөл районун аялчы чоннары СЭКП-нің XX съездинин материалдарын уагы кичээлге-биле өөренип турарлар.

Партия чырыдыгынын системасын СЭКП-нің XX съездинин материалдарын өөренип бек динелге чорудар сорулга-биле СЭКП-нің Чаа-Хөл райком пропагандистерин 2 хонуктуг семинар эрттирген. Ол семинарга эштер Н. С. Хрущевтун болгаш Н. А. Булганинның съезде илеткелерин, алдыгы беш чыл панынның талазы-биле партияның XX съездинин Директиваларын, СЭКП ТК-ның Президиумунун кижигуннеринин съездине чугааларын өөренип эрткен.

Колхозтар болгаш район төвүнде партия төвүтүн, В. И. Ленинниң биографиясын, агар политикаын өөренип бек динелге чорудар. Мурдунда аялчылар турган бөлүмнөргө немештир съездинин материалдарын өөренип-биле район иштинде 11 бөлүмнөри организастан. Ам ында 210 коммунистер болгаш партия кижигуну эвес активтер өөренип турар.

Чаа тургустунган бөлүмнөри иштинде МТС-те, район эмнегезинде болгаш районда бөлүмнөри дыйнагычлары съездинин материалдарын уагы сонургал-биле өөренип турарлар, ында пропагандисттер Чугулу-оол, Никитин, Сахнев олар кичээлдерин эки белеткелик чорудуп турар.

Съездинин материалдарын колхозчу малчынарга, хову болгаш туугу бригадаларында колхозчуларга тайбырлап таныштырып-биле 120 агитаторларын тус-тус бөлүктөрдө быжылган.

Марксизм-ленинчи теорияны бот өөренип арга-биле өөренип турарларга съездинин материалдарын өөренип дугаламчы кылдыр райком-ой-ойде лекцияларын организастан турар.

Току районун «Май бир» колхозта партия эге организацыя 50 аял коммунистерни каттыштырып турар уагы эге организацыя болур; Партияның XX съездинин материалдарын өөренип бек динелге чорудар. Колхозта 4 бөлүмнөргө болгаш ында ортук школада 1 бөлүм аялдан турар. Коммунистер болгаш партия кижигуну эвес активтер оо бөлүмнөрдө XX съездинин материалдарын уагы кичээлге-биле өөренип турар.

Партия организацыянын чанында агитколлективтик 20 агитаторларын съездинин материалдарын колхозчуларга таныштырып турар.

Чон-Хемчик районун Хайыраканда Сталин аттыг колхозта чед чыл школа-амын башкылары болгаш аялчыларын шүптү 20 киж СЭКП-нің XX съездинин материалдарын өөренип турарлар. Ол школаны директору пропагандист эч Овчаренко кичээлдерин негезде 2 катал чорудуп турар. Ам олар ТК-ның өчкө-лүн дугайында эч Н. С. Хрущевтун илеткелин чамдык бөлүктөри өөренип дозуп турарлар.

Школанн башкылары колхозчуларын ортузунда съездинин материалдарын калба-биле таныштырып турарлар. Агитаторлар эштер Д. Дичин, Бад-Доржу олар боттарында даскан участоттарында эки аялдан турарлар.

Ызымдык башкы институтунда партия организацыя (секретары эч Скрипов)

СЭКП-нің XX съездинин материалдарын студенттерин болгаш башкыларын ортузунда ханы өөренип организастан.

Институттун I болгаш II курстарында съездинин материалдарын тускай програм-ма дугаар өөренип турар. Марксизм-ленинниң үндөинеринин кафедрасы съездинин материалдарын өөренип-биле шүптү 24 шакарлыг лекцияларын болгаш семинар кичээлдерин чорударын планнаан. Бо талазы-биле башкылар Б. П. Бажутин, Е. Н. Скрипов болгаш өскөдөр-даа лекцияларын солун, билингир идея-теоретиктик бек динелге чорудуп турарлар.

Баштайгы семинар кичээлдерге студенттер: Шмырпа, Эртен, Донга, Прокура-тов, Соколова, Филимонов болгаш өскөдөр-даа эки түнөөдөри дөргүскөнгөн.

Ам институттун студенттери ТК-ның өчкө-лүн дугайында СЭКП ТК-ның Бирги Секретары эч Хрущевтун илеткелин өөренип дооскан болгаш съездинин өскө материалдарын өөренип үргүчүлөп турар.

Улуг-Хем районун Сталин аттыг колхоз аял-агы артелинде партия организацыянын чанында партия төвүтүн өөренип бөлүмдө болгаш политбөлүмдө СЭКП-нің XX съездинин материалдарын өөренип эгелен. Бөлүмнөрдө 33 киж өөренип турар. Съездинин материалдарын талазы-биле ий-ийи шактыг үш кичээлдер эрткен.

Бөлүмнөриң дыйнагычлары съездинин материалдарын колхозчуларга таныштырып, алдыгы беш чылдык баштайгы чылы — 1956 чылдын соругаларын чедикшияг ботандырар сорулга-биле колхозчуларын ортузунда социалист чарышты калбартып турарлар.

зацыянын агитколлективинде 28 агитаторлар аялдан турарлар. Олар СЭКП-нің XX съездинин материалдарын мал фермаларында, хову болгаш туугу бригадаларында калба-биле өөренип турар. Фервал—март айларын иштинде агитаторлар XX съездинин материалдарын талазы-биле 123 уаа беседаларын, 12 уаа солун номчулгаларын 600 аял колхозчуларын ө-өргөдөргө чоруткан.

Ам бо үеде колхозта чакырылган белетке, колхоз туугун болгаш школага оттулар ыш белеткели хайныч-лыкны чоруп турар. Малчынар база-ла жождувай, малдыч чал төлүн бүрүн менди хулап алыр даш белеткели турарлар. Агитаторларын иштинде эштер Суузу, Сандый, Кава-Сарыг, Таскый олар эки аялдан турарлар.

Н. ЛОПСАН.

ЧАСКА ТӨЛЕПТИГ УЖУРАЖЫР

Белеткел доозулган

ТЭЭЛН. (Телефон-биле). Алдыгы беш чылдык баштайгы 1956 чылынны чакырылган Бай-Тайга МТС-тиң механизаторлары чедикшияг белеткели турар. Тракторлар болгаш калба аял-агы машиналарын септелгелни хуусаа белетке дооскан. Партия райкомунун аял-агы эч Бунданың редакцияда динатканы болза:

— Бистик МТС чакыры хову аял-агы белеткелни март айның баштайгы чартында-ла доозулган. Ол болза организацыя дугурулган болгаш механизаторларын чакыры эс-сепкелик күш-ажылын түнөөлөп бер. Септелгелни шынарын март 20-де доозулган хыналда багыт эес деп көргөн. МТС-тиң 26 тракторлары тарылгаже кирериге беле, ко-жула машиналары—24 саялалар, 52 андыналар, 34 илчилер болгаш 8 лүч-никтер база бүрүн септегилген.

СЭКП-нің XX съездинин төвүтүн шийтирлерин танышкан, механизаторлар улам белеткен хулааларын алган аялдан турар. Колхозтарга чакыры хову аял-агы агротехникти негеделер дугаар 9 аял хунариде, а шакы башкы-ны планирлерин 4—5 аял хунариде доозарын шийтирлээн. МТС-те дөрт трактор бригадалары тургустунган, олар аял-агы бек дөжүт дөжүт социалист чарыштыг.

Четпестерни дарый чайлап

Улуг-Хем районун Жданов аттыг колхоз аял-агы артелинде оторок бригадалар (бригадир эч Седин-оол) чакыры аял-агы четпес белеткели турар. Колхоз бо чылын 12 га картофедин, 5 га нога кукурузаларын тарып планын. Уреинер талазы-биле 12 тонна аял картофеде, 4 килограмм согуна болгаш эвеш помидор бар, четпес уреинерин тыптары-биле колхоз баштар чери кемчиги эч турар.

Огород шөдөринде сөөртүп чедирген 20 тонна едети маллар чаа башып турар. Уреин эстүр чыгыг огарларын иштин манавалаан, колхозтун нога эстүр черин эрткен чылын суг алганында ону өскө черге көжүргөн болза-даа, аял чедир четче тутпаан, аял хергелер ту-дур материалдарын белеткен албаан.

Огород бригадалар 70 муң кемпиги са-вазыгаштар кылып турган, ам чүге 4 муң аял-агы кыган. Огород бригадаларын кемпигинерин аял-агы таарыштыр хуваар, четпес уреинерин болгаш материалдарын дарый четпелер болгаш кемпиги савазыгаштар кылып станоту, септеп кылыры негетинип турар.

М. КОДУРАН.

Фермада тудуг

Сүт-Хөл районун Калинин аттыг колхоз аял-агы артелинде туугу бригадаларын эч өткөкө баштаган 20 кижиги бир бөлүк кыска хуусаанын иштинде сүт-бараан ферманын которазын, склади болгаш 45 бызаа кирер кажаадын тудуп дооскалар.

Туугулардан эштер Шуржедей, Мандан-оол, Хавыкан олар күжениш-киниг аялдан, аял нормалын ху-бур 200—250 хуу күсөдир турарлар.

Б. ОНДАР.

КОЛХОЗ БУДУРУЛГЕЗИНЕ ДЕПУТАТТАРНЫҢ РОЛЮ

Чон-Хемчик районун Хайыракан колхоз Совети калба аял-агы артелин организацыя, аял-агы талазы-биле быжылалар херекке кичээлгелни салып турар.

Ол Советтик девискээринде Сталин аттыг колхозтун чугула-чугула аялдарында калба Советтик депутаттар болгаш оң иделкейлигери калба-биле киржи, база оонашкан аялдарынның талазы-биле эвеш эвес чедикшиягирин көртүзүп турарлар.

Болхоз будурулгезинде депутаттарын чорудуп турар аял-агы моон алаанга көртүзүп болур, чижээ, эч О. Бунгурук колхозтун сүт-бараан ферманын аял-агы эки ууртуп, эрткен чылда ферманын ишти боа малынын баш санын 103 хуу, сээр инектин — 101 хуу эстүргөн база сүт саалазынын ишти планын 111 хуу күсөдир чедип алган. Комсомолчу эч М. Хензине ферманын сүт саалазынын аял-агы чорутушпаан, аял-агы быжылган инектерин сүт саарынын планын эрткен чылда 163 хуу күсөдир чедип алган.

Эч Х. Дыртк артелин аял-агы инектерин үш чыл аял-агы каларын келген. Ол үенин иштинде каларган инектерин негедө семирлэе-биле 30 аял тонна ээти колхоз-ага ала кырч берген. Эрткен чылын оң инектерин негедө семирлэе-биле бир хонукта-ла ортумаа-биле 1,66 килограмм болуп турган. Эч Дыртк эрткен калба аял-агы чылындо болуга аял-агы алган 1566 күш-хунаригине 3132 килограмм тараан, 3 муң аял рублди колхозтан алган. Малды эки алаан, семирткен дөжү колхозтун баштар чери аял 1300 килограмм кире ээти күш-хунаригине негедө төлөвир кылдыр берген.

Алардыг малчын эч Дыртк эрткен чылын Бүгү-өзгөлдө калба аял-агы дегелгелни барып, калба аял-агынын болгаш ылангы мал аял-агынын продукту-лун бедир талазы-биле бистик Төрөн чуртувустун магалыг чаагай чедикшиягир-биле танышкан. Ол малчынын аял-агынын чедикшиягирин дегелгел, ССР-нің Бюзе аял-агы министрствону ону радиоперенки-биле болгаш өскөдөр эркетик чүдүл-биле шаңаан. Калба аял-агынын дегелгелден билип ала-агы аял-агынын колхозчуларга болгаш болугун сонугчуларынга таныштырып турар.

Артелин чыгыг мал ферманында аялдан турар эч К. Байыр чыгыг мал эстүрлерин күрүнө планын эрткен чылда аял хунаригине хандырган, колхоз чыгыгын уксаа экилп турар. Ол чыгыгын хой келп аял үеде оң уксаа-лыг, улуг шырак малдар апарган. Артелин шөк мал ферманын өргөлекчинде аялдан турар калба Советтик иделкейлик аял-агынын эч С. Чудуйаа эрткен чылда хой эстүрлерин күрүнө планын 110 хуу, өшкүчүн—126 хуу күсөдир хандырган. Ол ышкан хой, өшкү малды аял-агынын экилп, ылангы оң чаш төлүн бүрүн аял аял-агынын талазы-биле каларчылар К. Чингин,

С. Калзан, С. Бабуу олар эки аял-агы турарлар.

Хову бригадалар калба Советтик депутат эч С. Олугурун ууртуп турар. Эрткен чылын чакыры хову аял-агы кыска хуусаа организастан, тараанын чыгыг аял-агынын шыгыгын кичээлгелге тургустунган колхозтун дөжүт аял-агы аял-агынын күсөдирин, оң уламында колхозчулар күш-хунаригине элбешкил тарааны аял-агынын чедип алган. Чижээ, колхоз Ч. Чашпаады эрткен чылын болугун өг-бүлө-биле калба ишти күш-хунаригине 4 тонна тараан, колхозчулар эштер С. Калзан, С. Байырты, С. Копар, М. Намчал-оол болгаш өскөдөр-даа боттарынын күш-хунаригине 3—4 тонна чедир тарааларын алганар. Артелин чакыры тараалга четчир санын эки шынарыг уреинерин дозуу-биле белеткен алган.

Советтик депутат эч Б. Бүртүлөк туугу аял-агы баштап турар. Иделкейлик туугу колхозчуларын күжүн шын эвеш-дөж, эрткен чылдын туугу планын аял хунаригине оң хандырган. Оң түнөөлөдө колхозчулар чурттаа чакыгы ээти хунаригине 22 бажынар, 2 муң аял хой кире 2 чаа кажаалар, 50 баш бызаа, кире 1 чаа кажаа болгаш 150 тонна тараа урар 1 чаа склад эрткен чылда бүрүн аял-агы кырган. Бо чылын туугуна хергелээр 900 кубометр чүдүкү тайгада белеткен алган. Эч Бүртүлөк ыш белеткелинде 40 аял колхозчулар-биле калба дооскамаз аялдан турар. Калба аял-агынын, улус өргөлдөргө болгаш калба ка-галанын шугумунда эштер А. Овчаренко, А. Дичин ышкан депутаттарын эки аялдан турарын база-ла дегелгелер чугула.

Колхозта партия организацыянын ууртугалы-биле колхоз баштар черин болгаш калба Советтик чорудуп келген организа-массалыг аялдарынның түнөөлөдө артелин аял-агынын эрткен чылын эки түнөөлөдө болуп, оң ишти оролгусу мурдунда чылдарында дика өскө, артеде будурулгелни чаа аял-агы — күш, хаван фермалары хөгжүп турар. Колхозчуларын уагы нуруузу колхоз будурулгелни иделкейлик киржи, дика хой күш-хунаригине аялдан ап турарлар.

Идиги болза-лаа Советтик депутаттарын аразында будурулгел аял-агы чоннары организастан кырштыр талазы-биле четпес аялдан, сонугчулар мурдунга өчкөдөр кылып берберин турар М. Чодак, К. Кызыл, С. Бирей олар ышкан эштерин аттарын айтыр хову. Депутат дөргө аял-агы чонун айбычыл болгаш оң организацыяны болуп болтай. Ол бек аял төлөп болуп, сонугчуларын будурулгелни шынары оларын чугула сорулга болур.

Ылангы амгы үеде партиянын XX съездинин төвүтүн шийтирлерин аял-агы дугурулган сорулга-биле малды аял-агынын экилп, оң чаш төлүн менди эстүрлеринче баш чакыры тарааны чогуур өйүндө бек шынарыг эрттеринче бүгү колхозчу массаларын сыры эвеш-дөжү сонгаартынас сорулга болур.

В. БАЙЛАН,
калба Совет даргазы.

Партияның съездизик—СЭКП-нің коллективтик удуртулгазының дээди органы

Миллион-миллион совет кижилер—коммунистер болгаш партия кижигуну эвештер—СЭКП-нің XX съездинин шийтирлерин кайтамчы уагы көдүрүшкө-биле уксаа, о шийтирлерде ССР-э-биле ымайт коммунист тургузушкунуң программасы аял-агынын кылынган. Съезде илеткелер, чугаалар болгаш савалдар база оң шийтирлерин бүгү-ле даштык чурттарын хой-ийизинин кичээлгелни хаара туткан.

Партиянын съездизик — партиянын амдыралында, бүгү совет улугун амдыралында онза чугула бозушкун, совет улус СЭКП-ни болугун шыгартып уурутукчу болгаш бистик улуг тилелгелеривестин сору кирекичи кылдыр көрүп турар. Коммунистер партияны болза партиянын геиналыг организацыя болгаш баштыктын Владимир Ильич Ленинни аялдан кылган партиянын амдыралдык болгаш партияны удуртулганын быжыг норма-чикестеринге үндө-лөдир хөгжүп турар. Ол норма-чикестер Уставтын негеделерин эч шыгыг салгырып, демократтыг централизмни принциптерин чыгышын чок чорудары, партиянын кемпигинерин иделкейин бүгү кемчелер-биле хөгжүдөри, шүгүм-чүдөдө болгаш бот-шүгүмчүдөдө аял-агы, дидик калбарынын, партиянын амдыралдык болгаш партиянын политика-зынын эч чугула айтырларын коллективтик чугаалажы көрүн көрүп турар.

Партия организацыяларын болгаш бүгү партиянын өй-тавында аял-агы чоруду-галын иштин-биле таварылга болгаш элементтерден, хулап алыр шийтирлерге чакыры талаалар чоруткан партияны ка-галлап турар коллективтик удуртулганын принципин шыгыг сагып турда болу-нар аргалыг деп В. И. Ленин өөргөткөн. Коллективтик болуу — партияны удуртулганын дээди принципи. Коллективтик болур чорук чакыгы аял бодалдыларын — коммунистерни эки-тура эвешле болур бистик партиянын үндөлгелни тур-

густунганы демократтыг централизмни принциптеринден шүтү бодунуп турар.

«Ол чүл дөргө партиянын бүгү аял-агы шүтү азы төлөзөкчилерин дашты-тыр партиянын бүгү кемпигинерин кай-кыл-даа калба чокка эч өргөдөргө чорудуп турар дээди ол-дур; ышчага бүгү-ле албан дугаалыг кижилер, бүгү-ле удуртук коллегиялар, партиянын бүгү албан черлери — сонугаалды, өчкөтүп, солугушкунуң болур» деп Владимир Ильич тайбырлаан. (Чогаалдар, т. 11, арын 396).

Партиянын эге организацыяларын хурааларын, райкомдарын ТК чедир — комитеттерин пленумарын доктаамал чорудары, партиянын район, ховрай, област болгаш край конференцияларын, эвешдешкен республикаларын комму-нист партияларынның съездилерин болгаш Совет Энгелинниң Коммунист партиянын съездилерин доктаамал чыла-дырар партияны амдыралдык болгаш партияны удуртулганын ленинчи норма-чикестерин чыгышын чок боттандыра-рынга онза укур-дузалыг. СЭКП-нің эел-чегил съездилерин дөрт чыл иштинде бир удадан эвеш эвес чорудар деп бистик партиянын Уставында айтып турар. Онза съездилерин партиянын Төп Комите-ди бодуңун инициатива-биле азы партиянын сөөлүг съездизикке төлөөлөр чоруткан партия кижигунеринин ишти са-ныкын үштү биринден эвеш эвешинин негезин дугаар чыладырар.

Чартыг аял чүс чыл мурдунда-ла В. И. Ленин совет пролетариатынын революш-марксизм партиянын Уставы-ның төлөвиленин чогаалып кылбышаан, мында деп бижээ: «Партиянын дээди органы партиянын съездизик болур» (Чогаалдар, т. 6, арын 432). Съездилер аразынын үеинде партиянын бүгү аял-агы чорудугалын эч-не дуржулганын аял-агы чорутуур Төп Комитет удуртуп турар. Төп Комитет — партиянын

коллективтик мерген угааны мөөнөтинин удуртук эвеш ол.

Хазыныг эрге-чагыргаларын талазын-дан калыг-лөшкүн иштеп сүрүшкүнөри байдалдарында, партиянын ишти чыгыг чөрдөдөргө байдалында В. И. Ленин-ни болгаш оң чакыгы аял бодалдыларын — большевиктерин партиянын съездилерин чыладыр дөжү бодунуң чүткүдүлүгүн, чыгышын чогунуң болгаш күженишкенин талазы-биле алы-ында эштеп чок демисел бистик партиянын төвүтүндө көргүстүнгөн. Агитаторларын болгаш даштыкын интер-вентилерин аг-терилери бүгү талаалар-дан Советтерин аял-агы республикалыч халдан келген үеде беш партиянын съездилерин доктаамал чорудары Ленинни кайы кире улуг кичээлгелни салып чораз-ны билингир болгай.

Партиянын съездизик — партиянын тура-соруунуң шычыг иделкейлиг, оң коллективтик удуртулганын дээди орга-ны ол. Съезд болза, Төп Комитеттик бол-гаш Төп ревизия комиссиянын өчкө-лөр динчар, чугаалажы көр болгаш башлар; партиянын программанын бол-гаш уставын эде көр болгаш эскертир; СЭКП-нің Төп Комитетин болгаш Төп ревизия комиссиянын сонугу.

В. И. Ленин Коммунист партияны дигит бот аял-агы чорудугалыг, сөксээл чок хөгжүп турар организм кылдыр көрүп чорудар. Коммунистер партияны — чо-накыкын марксизмин партияны. Партия болза аял-агы чорудугалын байдалдарын өскөдөргө дүштүр партиянын програм-манында болгаш уставында, оң стратегиялык болгаш тактикалыг эскерил-делерин кирип болур болгаш болур укур-дуг деп чүбөи барымдаалып турар.

Росий пролетариатынын марксизм партиянын баштайгы программанын 1903 чылда РСДРП-нің II съездин ху-лап алган. Ол дөргө ол үеде туруп турган социал-демократтыг партияларын бүгү-ле программаларында эч-не резолюс-

чу программа болган. Ол ийи кезектерден: социалист революция дөжү демисел партиянын соругаларын тодаргайлап тур-ган максимум-программадан, база буржуа-демократтыг революцияны тилелгел дөжү демисел партиянын соругаларын тайбырлап турган минимум-программа-дан тургустунуп турган. 1919 чылдын мартта бистик партияны социалист революциянын тилелгел-биле хобаштыр бодунуң VIII съездинин чаа программасы — социалист инициатива тургузар дөжү демиселдик программанын хулап алган. Чаа байдал-биле болгаш коммунист тур-гузушкунуң чаа соругалары-биле дүштүр амгы үеде ол программаны аде аялдан кылыры негетинип турар.

Бистик партиянын төвүтүн дуржу-галында, ССР-нің экономиказынын бол-гаш културалыгын хөгжүдөргө, соци-алист чурттарын аял-агы партия-ларын дуржулгалында, бүгү делегейни коммунист болгаш аял-агы шийчээ-линин дуржулгалында база чедикши-ягиринге үндөшкө чогаалыг дугаа-биле хөгжүп турар марксизм-ленинчи теория-нын кол өөргөдөрлөрн баштаамаз, Совет Энгелинниң Коммунист партияны-ның чаа программанын төлөвиленин бел-еткелерин XX съезд Төп Комитетке дас-кан. Чаа программанын төлөвиленин дегерей-биле чугаалажы көр төлөөдө, СЭКП-нің XXI съездинин элээн мурдун-да ол төлөвиленин чараларын съезд са-лаалган.

Чурттуг политиктик амдыралында яны бурт эскерилдер, эргелдер, партия-нын мурдунга туруп тургулаан чаа сору-галар партияны аял-агы организацыя хевирлерин болгаш аргаларына эскерил-делерин киреринин эргөжөк чугулазын бодулган, ол чорук партиянын уставында илгерейлетинген. Чижээлээр, октябрь соондаты үеде уставка кол эскерилдерин 1922 чылда партиянын II съездин бол-гаш XII партконференция кирген, мычан партия чаа экономиктик политиканы чедикшиягир боттандыр дөжү демиселдик калбартып турган; уставка эскерилдерин 1925 чылда XIV съезд кирген, мычан партия чурттуг социалист индустри-ализацияны уламышкынын алган тур-ган; уставка эскерилден 1934 чылда XVII съезд кирген, мычан партия ийги беш чылдык төвүтүг соругаларын ший-

тирлеринче кирипкен турган; уставка эскерилдерин 1939 чылда XVIII съезд кирген, мычан чурт бодунуң хөгжүдө-лини чаа үеинче, социалист инициатива тургузарын доозарын болгаш соци-ализмден коммунизмге чортуу шийчээ-линин үеинче кирген турган. Партия-нын 1952 чылдын октябрыда болган XIX съездиз СЭКП-нің чаа Уставын бодулаан.

СЭКП-нің XIX болгаш XX съездилер-ин аразында үеде партия организацыя-рынның аял-агынын мөөнөтинин дуржу-галын Уставтын чакыг чүдөдөр партияны амдыралдык тургустунуп келген норма-чикестерин дүштөштөй берген деп чү-бөи көргүскөн. Ону барымдаалап, XX съезд СЭКП-нің Уставында: округком-нарын, райкомнарын, ховкомнарын, обкомнарын болгаш эвешдешкен рес-публикаларын компартияларын ТК-ларын пленумарын чыладырларын ху-сааларынын дугайында, чер-черин партия организацыяларынның конферен-циялар болгаш эвешдешкен республика-ларын коммунист партияларынның съездилерин чыладырларын хусааларын дугайында, а ол ышкан улуг-улуг буду-ругелер болгаш албан черлеринде партия комитеттеринин дугайында, дөжүдөри партияны дуржулгаларын болгаш оо-даа эскерилерин дугайында чакыг эскерил-делерин кирген. Ол чамдык эскерилдер аял-агы болгаш култура тургузушкунуң амгы байдалында партиянын организацыя аял-агы чорудугалын улам ийи экижидеринге диг болур.

Чер-черин партия организацыяларынның аял-агынын мөөнөтинин дуржулгалын түндөргө болгаш негеттеринде партия-нын съездизик эч улуг кичээлгелни салыр укурдуг деп В. И. Ленин өөргөткөн. Партия тургузушкунуң чаа айтырларын партиянын шийтирлеринде болгаш партиянын тактикаын тодаргайлаарында чер-черин партияны аял-агы чыладырларын чыгыг хулап турар деп Ленин айтып чораз. Ол дуржулгалын дүргө-не чыгыры болгаш ону съезде чугаалажы көрүгө чедикши-ягир кылырын Ленин онзаап дегелгел чораз.

Коммунистер партияны башкарыч партия апарган үеде бээр Ленин партияны аял-агы аял-агы аял-

биле чыгышын чок хобаштырып, партия-нын программаны чаа

Шыдыраа талазы-биле
делегей чемпионунун адын
хунаажыры дээш
маргылдаанын ажиттынганы

ТААГА. Март 27-ден апрель 30-ге чедир Голландияга шидыраа талазы-биле делегей чемпионунун адын хунаажыры дөш маргылдаалар болуң эртер. Бүгү делегейиң шидыраа федерациязының (ФИДЕ) дүрүмверин ёугаар ол маргылдааның тилекчизи шидыраа талазы-биле делегей чемпиону М. Ботвинник-биле салыр эргени алыр.

Маргалада делегетиниң 10 грәмсебертери: Д. Бронштейн, Е. Геллер, П. Корес, Т. Петросян, В. Смыслов, В. Спасский (ССР-нин), О. Панно болгаш Г. Пильняк (Аргентина), Л. Сабо (Венгрия), болгаш М. Филлип (Чехословакияны) озлуккири турарлар. Маргаладазы ийи катта эргилди салыр. Ычтанган, шунту 18 салымчынарны салыр. Маргаладазын кы судьязына делегетиниң эс-чемпиону грөмсебертер Макс Эйве (Голландия) башлатырат.

Март 27-де Амстердамга маргылда-
ның тусгай ачылдышыны болган. Ол
аждыныкыкта маргылдаанын киреж-
чилери, ФИДЕ-нин президентин Ф. Ро-
гар, Амстердамын бургмистри Дайи,
М. Эйве, маргылдаанын организастын
комитетинин кезигунери, голланды хей-
нитинин болган парламентин талзак-
чилери киришкенер.

Голландияның шадыраа эиелелинің даргаы Стейнхистц болғаш ФИДЕ-нің президентіні Рогардтың байыр чедирге ымыса чугааларының соонда Амстердам-ның муниципалдыг чөвүлелинин вежигү-нү А. Роос маргылдааны ажыттыган деп чарлаан. Оң соонда дугаар тудууш-куну болган.

АМСТЕРДАМ, март 27. (СЭТА-нын тускый корр). Бөгүн маңаа шыдыраа тазалы-биле бири чер дээш маргылаанын бири салынныккы эгелээр. Дугаар тулушкунун Эгуаар Геллер Петросьян-биле, Смыслов Сабо-биле, Панно Пильник-биле, Филип Спасский-биле, Керес Бронштейн-биле салыр.

Танды районнун улус суду хуялган хө-
рөк үүлгөткөн Н. Ф. Белянининг хөрөө
үзүп шилткен. Н. Ф. Белянин хөй-ниинг
ажыгты күш-ажылы кылбай, Танды
районнун Бочетов суурга чурттан турган
Белянин уругтуу аралгаалар, хөй-ниинг
корун-чурмун үрээр чораан. Чоокта ча-
суурда клубка зыркч кезде берген, ала-
дыштанып, ойнап турган улуска чачын
хамагты Тожомалов биле Тогунасы ба-
сөтгөн, уяусту бижек-биле коргуудуп, олар
ка кызылпн турганы судка шлөөн.

РСФСР-ийн хөдөлмөрийн хөдөлгөөний чорудул
хоёулангууш 74 чүүлүүнүүн II хөдөлгөөн-бил
Белаянини 3 чылда хөдөлгөөнийн кзы
эди чазар бүш-ажыл лагеринге шийт
кен.

Н. МАРШАНСКИЙ.
Редактор Д. О. БЕГЗИ.

р зөөс, а олү од ышкыш остеомаляция
и) үезинде, аар азыргларнын соонда
аанынын уламыдан тывылган хан чет-
(немиялар), карак туберкулезунуң
лезунуң, а ол ышкыш «дагааның согура-
инде ижиртип турар. Балык үзүн херээ-
ның сөөлү айларында ижи турары тоң

хүдэ 5—10 дамжалан агадэлж, чоотуу чөдир. 1-ден 4 хэр чөдир уругаарга —3 катап бичин шай шолуаазны нш- хүдэ 2—3 катап уугуу шолуааз балык

Барактарның хуулуу, оылганнаар аарыглары, импрттиде карактың кееру басыраары тыттып турар.

Д витамин болза, кижиңи организмине хей яны рольдары ойнап турар. Ол болза, кальций биле фосфору ажыгларын база оң шын соачуушуну мергежини турар болган оон-биле кады сөөктөрүнчү чедимчелгич - быжыг чоругу болган өзүлдөни хандырып турар. Д витамин четпестээр болза, тиканыраак кетгиржини чоруту плитчиинини чорудулазгы үрөил, бичини уругларга рахит аарыг кетгүзүр. Эээзини уругларга болган улуг ухуеатарга Д витамин четпестээр чорук динштерге ялерен келир болган кариссе аарыгын (диш аарык) тыттырын дүргөдөр.

Тыва областың са